

Sygn. akt II CSK 3/18

POSTANOWIENIE

Dnia 15 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku A.W.
przy uczestnictwie J.K.
o stwierdzenie nabycia spadku po J.H.,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 maja 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 27 lipca 2017 r., sygn. akt III Ca [...] /16,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 lipca 2017 r. Sąd Okręgowy w Ł. oddalił apelację wnioskodawczynie A.W. od postanowienia Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 2 lutego 2016 r. W motywach rozstrzygnięcia wskazał, że - uwzględniając całokształt zebranego w sprawie materiału dowodowego w tym w szczególności opinie biegłej K.K. i biegłej B.B. - uznać należy, że spadkodawca J.H. w dniu 10 maja 2012 r. był w stanie wyłączającym świadome lub swobodne podjęcie decyzji lub wyrażenie woli, a przyczyną tego stanu było znajdowanie się testatora w ciągu alkoholowym z występowaniem w jego trakcie objawów abstynencyjnych oraz nawarstwienie się zmian organicznych w ośrodkowym układzie nerwowym i znacznej psychodegeneracji.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez wnioskodawczynię. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne w postaci konieczności odpowiedzi na pytania: czy w przypadku stwierdzenia przez lekarza psychiatrę zaburzeń o charakterze organicznym u spadkodawcy oraz oceny, iż jest on w zakresie swojej specjalności osobą odpowiednią do oceny wpływu zaburzeń organicznych na świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, sąd powinien na wniosek strony dopuścić dowód z opinii neurologa lub instytutu oraz czy w przypadku stwierdzenia przez biegłego psychiatrę braku możliwości skutecznego przeciwstawienia się sugestiom osób trzecich, co do treści testamentu, sam ten fakt, bez przyjęcia, że do wywierania takich sugestii doszło, jest wystarczający dla stwierdzenia nieważności testamentu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające

jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, iż wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia tych wymagań.

Skarżąca nie przedstawiła odrębnej i pogłębionej argumentacji jurydycznej wskazującej na występowanie istotnego zagadnienia prawnego na tle określonych przepisów. Nie zaprezentowała jakichkolwiek kontrowersji lub rozbieżnych ocen prawnych, jakie wywołują postawione przez nią pytania, nie wykazała również ich poważnego i uniwersalnego charakteru ani konieczności zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, ograniczając się jedynie do sformułowania pytań. Niezależnie od tego, podniesiona przez nią kwestia nie ma charakteru abstrakcyjnego, syntetycznego i uniwersalnego, lecz jest osadzona w okolicznościach konkretnej sprawy i jest pytaniem w tej właśnie sprawie. Skarżąca powołując się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, polemizuje z dokonaną przez Sąd Okręgowy oceną faktyczną i prawną, zarzucając, że Sąd błędnie przyjął, iż spadkodawca J.H. w chwili sporządzania testamentu był w stanie wyłączającym świadome lub swobodne podjęcie decyzji lub wyrażenie woli. W istocie wnioskodawczyni nie formułuje wątpliwości na tle konkretnych przepisów, a kwestionuje ustalenia faktyczne i ocenę dowodów (w tym zwłaszcza opinię dwóch

biegłych psychiatrów) czyli kwestie, usuwające się spod kontroli kasacyjnej. Dodatkowo w podstawach skargi wprost zarzuca naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., nie respektując zasady związania Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym podstawą faktyczną zaskarżonego orzeczenia (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Ponadto zagadnienie sporządzenia testamentu w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli i powstająca na tym tle problematyka opiniowania o stanie świadomości testatora w chwili sporządzenia testamentu, jak i zasady oceny podatności na wpływy osoby trzeciej jest przeanalizowane w doktrynie i było wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 22/13, OSNC 2013, nr 11, poz. 125 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 1976 r., III CRN 25/76, OSP 1977, z. 4, poz. 78, i z dnia 14 grudnia 2011 r., I CSK 115/11, OSNC – ZD 2012, nr C, poz. 61).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

aj

a.ł.